

ประโยค ป.ธ. ๓
 แปล มครเป็นไทย
 สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๒

แปล โดยพยัญชนะ

๑. วตุฏ ยมกวกุเค ปเร จ น วิชานนุตีติ คาถาวณณนาย
 อาคตเมวฯ วุตต์ เหต์ ตถาคตสฺส ตตฺถ หตฺถินาเคน อุปฺภูจิชฺชมานสฺส
 วสนภาโว สกถชฺชพฺพิเป ปากโฏ อโหสิฯ สวาคฺถินฺครโต อนาถปิณฺฑิกโ
 วิสาขา มหาอุปาสิกาคิเฬวมาทีนึ มหากุลานึ อานนฺทตฺถเรสฺส สาสนํ
 ปหิณฺสิ สตฺถารํ โน ฆนฺเต ทสฺเสถาติฯ ทิสาวาสินปิ ปณฺจสตา ภิกฺขุ
 วุตฺถวสฺสา อานนฺทตฺถเร อฺปสงฺกมิตฺวา จิรสฺสํ สฺตา โน อาวุโส อานนฺท
 ภควโต สมฺมุขา ฌมฺมกถา สารุ มยํ อาวุโส อานนฺท ลภฺยยาม ภควโต
 สมฺมุขา ฌมฺมกถํ สวานายาติ ยาจิสฺสุฯ เถโร เต ภิกฺขุ อาทาย ตตฺถ
 คนฺตฺวา เตมาสํ เอกวิหารินอ ตถาคตสฺส สนฺติกํ เอตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ
 อฺปสงฺกมณํ อยฺยตฺตนฺติ จินฺเตตฺวา เอกโกว สตฺถารํ อฺปสงฺกมิฯ ปารีเลยฺยโก
 ตํ ทิสฺวา ทณฺฑมาทาย ปกฺขนฺนฺติฯ สตฺถา โอลเถตฺวา อเปหิ
 ปารีเลยฺยก มา นิวารยิ พุทฺธูปฺภูจฺจาโก เอโสติ อาหฯ โส ตตฺถเฬว
 ทณฺฑํ นทฺเทตฺวา ปตฺตจิวรปฏิกฺคหณฺม อापฺจุจฺฉิฯ เถโร นาทาสิฯ นาโค
 สเจ อุกฺคหิตวตฺโต ภวิสฺสติ สตฺถุ นิสิตฺนปาสาณผลเก อตฺตโน ปริกฺขารํ
 น จเปสฺสตีติ จินฺเตสิฯ เถโร ปตฺตจิวรํ ภูมียํ จเปสิฯ วตฺตสมฺปนฺนา
 หิ ครุณฺมึ อาสเน วา สยเน วา อตฺตโน ปริกฺขารํ น จเปนฺติฯ เถโร
 สตฺถารํ วนฺทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺติฯ

แปล โดยอรรถ

๒. สตุลา เอกโกว อากโตสตีติ ปุจฉิตวา ปณจสเทหิ ภิกขุหิ สทธี
 อากตภาวํ สุตวา กหํ ปเนเตติ วตวา ตุมหากํ จิตตํ อชานนุโต พหิ
 จเปตวา อากโตมหีติ วุตเต ปกุโกสาหิ เนติ อาหฯ เถโร ตถา อกาสิฯ
 สตุลา เตหิ สทธี ปฐิสนถารํ กตวา เตหิ ภิกขุหิ ฆนเต ภควา
 พุทฺธสุขมาโล เจว ขตฺตียสุขมาโล จ ตุมहेหิ เตมาสํ เอกเกหิ ติฏฺฐนฺเตหิ
 นิสีทนฺเตหิ จ พุกุกรํ กตํ วตตปฐิวตตการโกปี มุโขทกาทิตายโกปี
 นาโหสิ มณฺเฑติ วุตเต ภิกขเว ปารีเลยยกหตฺถินา มยหํ สพฺพกิจฺจานิ
 กตานิ เอวรूपํ หิ สหายํ ลภนฺเตน เอกโต วสิตุํ ยุตตํ อลภนฺตสฺส
 เอกจริยภาโว เสยฺโยติ วตวา นาควคฺเค อีมา คธา อภาสิ

สเจ ลภถ นิปกํ สหายํ

สทธีจรัํ สาธุวิหารีธีรัํ

อภิกฺขุยฺย สพฺพานิ ปริสฺสยานิ

จเรยฺย เตนตฺตมโน สตีมาฯ

โน เจ ลภถ นิปกํ สหายํ

สทธีจรัํ สาธุวิหารีธีรัํ

ราชาว รฎฺฐํ วิชิตํ ปหาย

เอโก จเร มาตงฺกฺรณฺเฒว นาโคติฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ. เรื่อง มาแล้ว ในกถาเป็นเครื่องพรรณนาซึ่งเนื้อความแห่ง
 พระคาถาว่า ปเร จ น วิชานนติ ดังนี้เป็นต้น ในขมกวรรคนั้นเทียว ๆ จริงอยู่
 อ. คำ นั้นว่า อ. ความเป็นคืออันประทับอยู่ แห่งพระตถาคต ผู้อันช้าง
 ตัวประเสริฐ บำรุงอยู่ ในป่าชื่อว่าปารีไลยกะ นั้น เป็นสภาพปรากฏแล้ว
 ในชมพูทวีปทั้งสิ้น ได้เป็นแล้ว ๆ อ. ตระกูลใหญ่ ท. อันมีอย่างนี้ คือ
 อ. เศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะ อ. นางวิสาขา ผู้มหาอุบาสิกา เป็นต้น ส่งไปแล้ว
 ซึ่งข่าวสาส์น แก่พระเถระชื่อว่าอานนท์ จากพระนครชื่อว่าสาวัตถี มีอันให้รู้ว่า
 ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. ท่าน ขอจงแสดง ซึ่งพระศาสดา แก่เรา ท. ดังนี้เป็นเหตุ ๆ
 อ. ภิกษุ ท. มีร้อยห้าเป็นประมาณ แม้ผู้อยู่ในทิศโดยปกติ ผู้มีกาลฝนอันอยู่แล้ว
 เข้าไปหาแล้ว ซึ่งพระเถระชื่อว่าอานนท์ อ้อนวอนแล้วว่า ข้าแต่ท่านอานนท์
 ผู้มีอายุ อ. วาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรม ในที่พร้อมพระพักตร์ ของพระ
 ผู้มีพระภาคเจ้า อันเรา ท. ฟังแล้ว ลิ่นกาลนาน ข้าแต่ท่านอานนท์ ผู้มีอายุ
 ดังเรา ท. ขอโอกาส อ. เรา ท. ฟังได้ เพื่ออันฟัง ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว
 ซึ่งธรรม ในที่พร้อมพระพักตร์ ของพระผู้มีพระภาคเจ้า ดังนี้ ๆ อ. พระเถระ
 พาแล้ว ซึ่งภิกษุ ท. เหล่านั้น ไปแล้ว ในที่นั้น คิดแล้วว่า อ. อันเข้าไป สู่อำนัก
 ของพระตถาคต ผู้ประทับอยู่พระองค์เดียวโดยปกติ ตลอดหมวดแห่งเดือนสาม
 กับ ด้วยภิกษุ ท. ผู้มีประมาณเท่านี้ ไม่ควรแล้ว ดังนี้ ผู้ผู้เดียวเทียว เข้าไป
 เฝ้าแล้ว ซึ่งพระศาสดา ๆ อ. ช้างชื่อว่าปารีไลยกะ เห็นแล้ว ซึ่งพระเถระ นั้น
 ถือเอาแล้ว ซึ่งท่อนไม้ เล่นไปแล้ว ๆ อ. พระศาสดา ทรงทอดพระเนตรแล้ว
 ตรัสแล้วว่า คู่ก่อนปารีไลยกะ อ. เจ้า จงหลีกไป อ. เจ้า อย่าห้ามแล้ว

อ. ภิกษุ นั้น เป็นผู้บำรุงซึ่งพระพุทธรเจ้า ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. ช้างชื่อว่า ปารีไลยกะนั้น ทิ้งแล้ว ซึ่งท่อนไม้ ในที่นั้นนั้นเทียว ถามโดยเอื้อเพื่อแล้ว ซึ่งการรับเฉพาะซึ่งบาตรและจีวร ฯ อ.พระเถระ ไม่ได้ให้แล้ว ฯ อ. ช้างตัว ประเสริฐ คิดแล้วว่า ถ้าวว่า อ. ภิกษุ นี้เป็นผู้มีวัตรอันเรียนแล้ว จักเป็นไชร้ อ. ภิกษุ นี้ จักไม่วาง ซึ่งบริขาร ของตน บนแผ่นดินแห่งหินเป็นที่ประทับนั่ง ของพระศาสดา ดังนี้ ฯ อ.พระเถระ วางแล้ว ซึ่งบาตรและจีวร บนภาคพื้น ฯ จริงอยู่ อ. ชน ท. ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยวัตร ย่อมไม่วาง ซึ่งบริขาร ของตน บนที่ เป็นที่นั่งหรือ หรือว่า บนที่เป็นที่นอน ของครู ท. ฯ อ. พระเถระ ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา นั่งแล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ดังนี้ อันพระคันถรจนารจารย์ กล่าวแล้ว ฯ

แปล โดยอรธ

๒. พระบรมศาสดาตรัสถามว่า เธอมารูปเดียวเท่านั้นหรือ ทรงสดับ ความว่าพระเถระมากับภิกษุ ๕๐๐ รูป ตรัสว่า ก็ภิกษุเหล่านั้นอยู่ที่ไหน เมื่อพระเถระกราบทูลว่า ข้าพระองค์ ไม่ทราบพระทัยของพระองค์ จึงพักไว้ ข้างนอก แล้วมาเฝ้า จึงตรัสว่า จงเรียกภิกษุเหล่านั้นเข้ามาเถิด ฯ พระเถระได้ทำ อย่างนั้น ฯ พระบรมศาสดาทรงทำปฏิสันถารกับภิกษุเหล่านั้นแล้ว เมื่อภิกษุ เหล่านั้นกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็น พระพุทธรเจ้าสุขุมาลชาติ และทรงเป็นกษัตริย์สุขุมาลชาติ พระองค์ผู้เดียว ประทับยืนและประทับนั่งอยู่ตลอดไตรมาส ทรงทำสิ่งที่ทำได้ยากแล้ว ผู้ทำวัตร ปฏิบัติก็ดี ผู้ถวายน้ำบ้วนพระ โยษฐ์เป็นต้นก็ดี เห็นจะมีได้มี จึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย กิจทุกอย่าง ช้างปาลีไลยกะทำแก่เราแล้ว อันที่จริง การที่บุคคล เมื่อได้สหายเห็นปานนี้อยู่ร่วมกัน ควรแล้ว เมื่อไม่ได้ การที่เทียวไปคนเดียว นั้นแหละ ประเสริฐกว่า แล้วได้ทรงภายิตพระคาถาเหล่านี้ ในนาควรรคว่า

ถ้าว่า บุคคลพึงได้สหาย ผู้มีปัญญาเครื่อง
 รักษาตัว มีธรรมเครื่องอยู่ดีงาม เป็นนักปราชญ์ไว้
 เป็นผู้เที่ยวไปด้วยกันไฉร้ เขาพึงครอบงำ
 อันตรายทั้งสิ้นเสียแล้ว พึงเป็นผู้มีใจยินดี
 มีสติ เที่ยวไปกับสหายนั้น ๆ หากว่าบุคคล
 ไม่พึงได้สหาย ผู้มีปัญญาเครื่องรักษาตัว
 มีธรรมเครื่องอยู่ดีงาม เป็นนักปราชญ์ไว้
 เป็นผู้เที่ยวไปด้วยกันไฉร้ เขาพึงเที่ยวไป
 คนเดียว เหมือนพระราชาทรงละแฉ่นแคว้น
 ที่ทรงชนะเด็ดขาดแล้ว (เสด็จไปพระองค์
 เดียว) (หรือ) เหมือนพญาช้างมาตังคะ
 ละโขลงแล้วเที่ยวไปในป่าตัวเดียว ฉะนั้น ดังนี้ ฯ